

Любен Дилов
В чакалнята

Вероятно ги събираха на определени групи, защото щом в чакалнята станаха шестима, из една от вътрешните врати излезе при тях дежурният служител. Изглеждаше облечен като за погребение, а ги свикваше да ги „обезсмъртява“. Той ги поздрави с делова усмивка, но не успя да скрие отегчението си от еднообразната работа, която тук вървеше на конвейер.

– Добре дошли, граждани. Едни от вас идват за първи път, други навярно вече са позабравили какво е било, ето защо, позволете ми да ви кажа няколко предварителни думи. За смисъла на вашето присъствие тук едва ли е нужно да говорим, но нека си припомним, че нашата страна е сред първите в света, която преди три десетилетия осъществи това грандиозно начинание, първо го превърна в най-висша изява на демокрацията и равенството на хората. Защото всеки човек, нека подчертаем дебело, всеки има право да остави образа си в паметта на планетата. Дори онези, които по една или друга причина стоят на по-ниските стъпала на социалната стълбица, също носят в себе си картината на своето време и всеки един от нас представлява ценен документ, който ние изпращаме на бъдещето...

– Ама и някакви документи ли трябва? – поизплаши се единствено в групата младо момиче. То и младежът до нея представляваха първия набор на двайсет и пет годишните.

Останалите се ухилиха, но то беше по-скоро от злорадство, загдето прекъсна дежурното патриотарство на чиновника. И за да облекчат собственото си напрежение. Момичето едва ли беше толкова невежо – само бе оглушало от уплаха.

– Предполагам, че в своята самовглъбеност не ме чухте добре – рече служителят с иронично търпение. – Аз казах, че всеки човек, какъвто и да е, представлява ценен документ, чрез който бъдещето може да опознае своето минало. Други документи не са нужни. Вие се намирате в сградата на Районното бюро за социално управление, където лежат всички необходими данни за вас и те автоматично ще бъдат вложени в записа. Исках само да ви напомня още, че човекът е красив и величав такъв, какъвто е, и не му е нужен никакъв патос и никакъв пиедестал, за да се изтъква специално неговата стойност...

Тоя „документ“ не само е облечен като за погребение, но и говори като на погребение – отбеляза в себе си Лазар Донин. – Вместо да каже направо, че не бива да се превземат и кълчат, и лъжат, той ще им говори за патос и за пиедестали! Но веднага усети, че несправедливата му язвителност извира от неговите напразни опити да си възвърне привичното

снизходително превъзходство. Намираше се в плен на общото настроение и не успяваше да се издигне над останалите.

– Затова ви поканваме и така внезапно, чрез случаен подбор, та да ви спестим, доколкото е възможно, терзанията на дългата предварителна подготовка. А тя би била и неуместна, защото всички ние, знаете това, обичаме малко да съчиняваме себе си. – Ето че служителят деликатно изрече онова, което Донин искаше от него; той си позволи за пръв път и нещо като усмивка, но и тя излезе погребално опрощаваща. – Влизате ей там, щом ви извика репродукторът. Държите се съвсем непринудено и разказвате за себе си простичко, по най-естествения начин, какво най-значително сте преживели, кое ви вълнува, кое цените и кое отхвърляте в днешния живот. Можете да отправите и някое кратичко послание към бъдещето, към вашите далечни потомци. Разполагате с двайсет минути. Може би ще запитате защо толкова малко? Бих ви отговорил: на мнозина то се струва ужасно много. – Повторна надгробно тъжна усмивка! – А истината е, че това е компютърното изчисление на оптималното време, което можем да отделим. Не забравяйте, че милиони българи още чакат своя ред. Разбира се, тук също ще разполагате с малко време за подготовка и съсредоточаване. Ето там е и тоалетната, ако дамите желаят да проверят и коригират вида си...

– Уж служите на демокрацията, пък само дамите да коригирали вида си! А ние? – вметна шишкото с въздебелото носле и пак отприщи за миг напрежението в групата. Навярно всички си помислиха, че той най-много има нужда да коригира вида си, но е трябвало да започне поне година-две преди този исторически за всеки човек момент.

Служителят не реагира на закачката му, сякаш се опитваше да подражава на колегите си – работи, които вършеха почти всичката административна работа в районните бюра за социално управление.

– Тайната е абсолютна. Автомати правят записа, автомати го запечатват и подреждат в бронирания архив. Човешки поглед не се докосва до вашия образ, човешко ухо не чува думите ви. А вие получавате копие от записа, което можете да завещаете на прякото си потомство. Онези пък, които се явяват за първи път, ще бъдат подложени на малка, безболезнена операцийка, за да им се вземат няколко клетки с пълната генна картина. Те ще бъдат консервирани и приложени към записа, та ако бъдещето някога пожелае, да може и физически да ги възкреси чрез клониране. Това е, което Районното студио за информация на бъдещето има в общи линии да ви каже – приключи той и в очакване на техните въпроси отново им демонстрира изначалната си досада.

Но не само досадата му възпря групата; напрежението в нея, изтъкано от боязън, от нетърпението да се свърши по-бързо, а може би и от неясен срам, потискаше желанието за излишни разговори. Всъщност тази ритуална информация бе отдавна позната на цялото население точно така, както бяха му познати речите на служителите от социалното управление при сватбите, ражданията и погребенията. А и шестимата в чакалнята, навършвайки определената възраст, вече знаеха какъв подарък щеше да им поднесе тяхното районно бюро и все пак се оказаха изненадани с деня и часа. Както обикновено успява да ни изненада и смъртта, колкото и да се смятаме подготвени за нея. Единствен шишкото, който дразнеше с показното си безгрижие, отново се размърда на стола си. Запита с изтънен до момчешки тембър гласец:

– А имало ли е случай някой да бъде възкресен?

Служителят превърна досадата си в недоумение.

– Как така? Кога?

– Там, където ни прашате. В Бъдещето.

Толкова идиотски въпрос сигурно би объркал всекиго, но този служител на народа очевидно притежаваше добра школовка в общуването си с него.

– Виждам, че ви е весело, а това говори добре за вас.

– Значи не ни давате никаква гаранция, така ли? Ами ако бъдещето не ни ще?

– Вижте какво – сръза го служителят. – Подобни провокации или да ги наречем по-меко – шеги, тук са неприемливи. С тях не на мен пакостите, на другарите си пакостите.

Шишкото обаче не се почувствува „сръзан“, а победител, доказвайки му, че не е толкова лесно да се общува с народа, колкото той може би си е въобразявал. Ухили се:

– Напротив, помагам им, успокоявам ги. Щом не е сигурно, че ще бъдем възкресени, за какво да се натягаме толкова?

Служителят се изпъна в погребалния си костюм, съобразявайки дали това е протегната за помирение ръка, или нова подигравка, но Лазар Донин не му даде време да го досъобрази.

– Нали имаме право да се откажем?

И сепна всички с въпроса си. Явно за тази възможност никой не бе мислил. Изгледаха го с ококорено недоумение.

Лицето на служителя сякаш се вкамени като при последния поклон пред покойника, но то можеше да е и от нов прилив на досада.

– Разполагате с това право до следващите двайсет и пет години,

когато отново ще бъдете извикан по редовния път. Имайте го предвид: чак след двайсет и пет години! И ви моля настоятелно да го обсъждате в себе си и за себе си, не в групата! Ако вземете такова решение, явете се при мен да подпишете декларацията!

Той посочи вратата, откъдето бе излязъл, а с тона и със скръбното си безразличие нанесе доста жесток удар върху себелюбието на суперинтелектуалеца Лазар Донин. Служителят бе загрижен единствено за групата, не за отделния индивид.

– Аз само така, за потвърждение – измърмори почти унижено Донин. – Понеже не го казахте.

– Извинете, пропуснах. Сигурно защото нямаме досега подобни случаи – отвърна служителят и излъга. Донин знаеше няколко случая. – След двайсетина минути ще започнат извикванията. Желая ви успешно представяне.

Донин отмъстително изгледа гърба му, решил още в следващото си излизане по холовизията да вмъкне критична бележка за реда в районните бюра за информация на бъдещето. Защо този наистина исторически момент в живота на човека трябваше да го заварва неподготвен, защо трябваше да му се четат погребални слова с погребални физиономии, имитиращи тържественост? Весел човек трябваше да се появява при тях, ей като шишкото на отсрещния фотьойл...

Втората жена в групата – също от петдесетгодишните – веднага хукна към тоалетната, бойки се да не я изпреварят. Момичето викна обезпокоено подире ѝ:

– Моля ви, не се бавете! Не знаем реда на извикването.

Донин поиска да се засмее заедно с другите мъже, но внезапно изпита потребност да се види в огледалото. Жените му казваха, че е красив мъж, той също обикновено си се харесваше и един поглед в огледалото може би щеше да му вдъхне същата увереност, както в гримьорната на холовизията. Странното бе, че имаше нужда от кураж. А защо? Та нали всяка седмица се явяваше на живо с триизмерния си образ пред целия народ! И знаеше отлично кой го гледа, и знаеше, общо взето, как го възприемат! Двайсет и петгодишен, бе се явил в същото това студио като храбър участник в една забавна игра, а ето че на петдесет, на върха на мъдростта и известността си, бе го обзело непривично му безпокойство!

Той стана да се поразтърпче, огледа чакалнията. Някога тя, още в началото на акцията, бе обзаведена импровизирано, бедничко. Сега крещеше с лука си, навярно за да внушава могъществото на бюрата за социално управление. Той отиде до вграденото в стената барче, набра

кода на кафето и само след миг лентовият транспортър избута на подставката чаша кафе, което също крещеше с всичките си аромати.

– Извъртете и на мен едно кафе, наборе – фамилиарно се обади шишкото. – Вие сериозно ли мислите да се отказвате?

Донин му подаде своето кафе, повторно набра кода.

– Казах вече; запитах го само защото изпусна това положение от правилника. Ще ми говори за равенство и свобода, пък изпуска най-важното!

Служителят може и да не бе го изпуснал нарочно. В края на краищата едва ли съществуваше човек на Земята, който да не знаеше, че всеки гражданин има право три пъти в живота си – на двайсет и пет, на петдесет и на седемдесет и пет години да му бъде направен холографски филмов запис – нещо като цялостен и в развитие физически и духовен портрет, който, заснет в голям колкото зарче за игра кристал и запечатан в оловно патронче, да бъде съхранен за бъдещето. Имаше правото, не и задължението. Друг бе въпросът дали на бъдещето наистина ще са му необходими тия записи, или чрез тях настоящето гъделичкаше единствено собственото си самолюбие.

Навремето преди повече от три десетилетия идеята бе дълго дискутирана и приета чрез всенародно допитване, но главно заради огромните средства, които щеше да струва това самогъделичкане. Иначе противниците ѝ бяха малцина. Като повечето съдбоносни идеи в живота на човечеството, тя бе се зародила много по-отдавна и като че ли бе чакала само цялото общество да узрее за нея.

Отначало предприемчиви полутърговци-полуучени бяха започнали да вземат за настоящи и бъдещи експерименти сперматозоиди и яйцеклетки от лауреатите и лауреатките на Нобеловата премия. После с развитието на генното инженерство и криотехниката започнаха да вземат от тях за съхранение и живи клетки за евентуалното бъдещо възпроизвеждане на гениите на човечеството чрез клониране – бъдещо, защото днешните закони разрешаваха клонирането само в животновъдството. Но ето че в тази работа се намесиха и политиците. Може би защото от тях никой не искаше ни полови клетки, ни клетки за клониране, та занасъскваха народите си с упреци и призови: Нима това е демократично, отгде накъде само гениите в науката и изкуството? Ако ще правим истинска демокрация, всеки човек трябва да има правото да остави себе си и така нататък. А щом планетата понахрани гладните си, идеята да се създаде нещо като жива библиотека на човечеството, в което бъдещето да си се рови колкото си ще и да прави с нея каквото си ще, бързо узря,

а всеки данькоплатец внесе своята лепта за нейното осъществяване. И Лазар Донин бе един от първите, който с хлапашки възторг отиде да се самозавещае на бъдещето.

– Лесно ви е на вас да се откажете – каза възрастният мъж в малко старомоден официален костюм, който обаче му стоеше добре. Придаваше му вида на добродушен професор в някоя от хуманитарните науки. Той бе и единственият седемдесет и пет годишен в групата. – Нали вие сте от холовизията? Много пъти съм слушал беседите ви.

– Защо за мен ще е лесно, а за вас не? – предпазливо запита Донин; външността на стареца респектиреше. – Понеже работя в холовизията и там ме записват ли? То е съвсем друго. Но нека не го обсъждаме, за да не ви повлияя с нещо! Предупредиха ни!

– Ха, ще ни повлияете! – подхвърли с презрение момъкът, чиято непонятна омраза Донин още в началото бе съзрял в очите му. – Да не сме дечурлига! Аз смятам, че този въпрос изобщо не подлежи на обсъждане. Ние нямаме право да саботираме едно такова велико начинание. Обществото пръска за него толкова пари, а ние ще се глезим!

– Браво, юнак! – подкрепи го шишкото, но май че беше иронично. – А пък аз на вашите години се уплаших и не се явих.

Донин спря разходката си пред вратата на тоалетната. Още го влечеше към огледалото, но оная петдесетгодишна кокона здраво бе закиснала вътре. Отпи глътка от кафето си – с хубаво кафе черпеха бюрата за социално управление своите граждани, но не успя да преглътне раздражението си.

– Вие, както гледам, горите от нетърпение да забавлявате бъдещето с физиономията си.

– Щом не ни е дадено като на вас да забавляваме съвременниците си – сполучливо му върна младежът удара и окончателно се издаде като един от неговите зрителци-врагове.

– Моля ви! – скокна от мястото си момичето, готово да се разплаче. – Всички сме напрегнати. Имаме нужда от спокойствие. А вие, другарю Донин, по-добре ни кажете как да се държим, какво да кажем, вие имате голям опит. Уф, ще се пукна от страх! Никак, ама никак не съм подготвена! – И тя изгледа с безпокойство тоалетната врата.

Хубаво беше момичето, а знаеше и името му, и това затрогна Лазар Донин. Той обхвана тесните му раменца с нежността на опитен прелъстител, въобразявайки си обаче, че го прави бащински.

– Сценична треска, а? Аз всяка седмица се явявам на екрана и пак не мога да я преодоля, мила. Главното е да забравите, че ви снимат.

Доколкото знам, камерите са скрити. Просто седате или се разхождате из стаята и си представяте, че разказвате за себе си на близък човек, на някого, когото може би обичате или сте на път да обикнете...

– И значи веднага да почне да лъже – с ревнива злоба го прекъсна младежът. – Нали когато уж се изповядваме пред любимия си, все гледаме да му се докараме!

Донин отказа да участва в новата свада. Притисна галъвно раменцата на момичето и го поведе из чакалнята.

– Нашата приятелка не умее да лъже, затова се и плаши. Тя най-простичко ще разкаже коя е, как е живяла досега, каква мъдрост е извлякла от краткия си живот, за какво мечтае и какви цели си поставя...

– Нейната е лесна – намеси се в утешението му и шишкото. Не е нужно да разказва каквото и да било. Достатъчно е да се поразсъблече, да направи ей така няколко танцови стъпки, да каже: Ето ме, потомци! Вижте каква хубава прабаба сте имали!

Той дори скокна от фотьойла и демонстрира препоръчваните стъпки. Мъжете се разсмяха, а момичето, решило, че му се подиграват, кипна:

– Това вие го направете!

– Точно затова съм и дошъл – лъсна още по-силно бузестото му лице, сякаш напомпано с жизнерадост. – Е, не съм решил още дали да им танцувам, но ще им река: Мили потомци, както ме гледате, вярвам, че няма да ви бъде интересен, защото аз самият не съм си интересен. Това изчерпва нещата, нали? Довиждане до следващия път!

Седемдесет и пет годишният се засмя с тъжния опит на възрастта си.

– И се надявате през следващите двайсет и пет години да станете по-интересен ли?

– Ами! Просто ще си отбия номера.

Момичето се измъкна от прегръдката на Донин, отиде до вратата на тоалетната и енергично почука. Останал с празни ръце, той се върна във фотьойла си, сякаш и с опразнена душа. Да, наистина бе се превърнало вече в нещо като празничен ритуал. Но ритуал, който най-много приличаше на погребение. Нали този твой жив, подвижен, триизмерен холографски образ бива погребан в миниатюрна урничка? И го погребват още в безкрайните редици при другите урни, както е на гробищата! Нима колкото пъти си бил на гробищата, си изпитвал някога желанието да съживиш някого или поне да отвориш някое от красивите шкафчета с урните? Но, дявол да ни вземе, колко сме еднакви иначе в суетата си! Та

снощи той самият каза нещо подобно на Диана, когато служебният робот прекъсна любовното им уединение. Или не, май тя го каза...

Роботът така упорито звъня на вратата, че го принуди да отвори. Съобщението било важно и срочно, трябвало да се предаде срещу саморъчен подпис. Донин наруга и робота, и ония, които го пращаха по някое време, а Диана се забавляваше с гнева му, защото не бе го виждала гневен.

– Хей, та ти ако не се явиш, кой ще покаже на далечното бъдеще какви бляскави мъже е имало днес?

И цялата ѝ разкошна голота се смееше – едно още не навършило двацет и четири и незапечатвано в холографски кристал тяло! Сигурно и затова тази призовка бе извадила Донин толкова грубо от равновесието на един задоволен от всички посоки делник, напомняйки му пред Диана за навършените негови петдесет. Рече ѝ смутено:

– Като ти дойде редът, ще видиш!

– Ама какво толкова страшно има? Особено пък за теб – изтегна се Диана в леглото с очарователно безсрамие.

Лесно ѝ беше на нея – дори само да се изплезеше на бъдещето, то сигурно пак щеше да ѝ се зарадва.

– Добре де, ти какво би казала, ако сега те повикат?

Диана изобрази замислена муцунка, а то не ѝ се удаваше лесно.

– Здравейте, мили деца, ще им кажа. Аз... – и лудо зарита във въздуха с изящните си крачета. – Все ще измисля нещо дотогава.

Винаги засмяното ѝ безгрижие, в което бе влюбен, защото изпитваше и потребност от него, сега подчерта още по-силно възрастовата им разлика, ядоса го.

– Ще им кажеш ли, че живееш с един мъж, два пъти по-стар от теб, и че вероятно търсиш в него своя загинал край Плутон баща? Или пък от чистата суетност да се показваш из заведенията с един популярен коментатор на холовизията?

Женският усет за неговите състояния – тя и друг път бе го доказвала – ѝ попречи да се обиди. Хвърли се с пружинен скок на врата му, опари го с горещия си издих.

– Това ти е вече професионално заболяване, мили. Все да анализиращ, все да коментираш! Аз съм при теб, защото си красив мъж, защото си умен, защото си нежен и добър. И заради всичко това, и още куп други неща аз те обичам и съм безумно щастлива с теб. И точно това ще им кажа след две години, ако дотогава не си ме прогонил, разбира се. Но пак ще им го кажа, макар и в минало време.

Тя се откъсна от него и весело затанцува, илюстрирайки щастието си.

– И знаеш ли какво още ще им кажа? Ще се съблека и ще им кажа: Хей, потомци, ето ме! Ако ме одобрявате, ще ви родя, ако не, може и да не ви родя, така че – мислете му!

Би трябвало също да бъде щастлив – тя умееше да го ощастливява и наистина искаше, щом завърши образованието си, да има деца от него. И той ѝ се радваше, любуваше ѝ се и може би беше щастлив, но над всичко вибрираше нещо, което приличаше на завист или неприязън. Да, лесно ѝ беше на нея! А на двайсет и пет години той ентусиазирано изстреля към бъдещето всичките си мечти и планове, в които изобщо не фигурираше коментаторското му място в холовизията. Как ще го обясни сега на потомците си? Защото на петдесет години и той самият, и онези, които, за проклетия, може пък да попаднат някога на неговите записи, би трябвало да направят нещо като равносметка. Няма ли да си рекат: Добре бе, деденце, разбрахме, умен си бил, популярен си бил, щастлив си бил – това не всекиму се удава, за нас обаче какво направи, за нас? Е, поучавал си хората за разни неща и те може би са ти били благодарни, но сигурно ли е, че си им говорил истини или си и послъгвал – било за да угодиш някому, било от липса на кураж или от умствена леност?...

– Ама моля ви! – стресна го плачливият вик на неговата връстница.

Мястото ѝ в тоалетната бе заело момичето, а тя, завряла се в най-отдалечения ъгъл на чакалнята, трескаво мърдаше устни над някакво листче. Навярно това бе правила и в тоалетната, за да не я видят, а шишкото се опитваше сега да ѝ го вземе.

– Дайте и аз да надникна, все ще науча нещичко!

– Нали чухте, тайна е. За всички!

– А за тоя, дето ви го е написал? Жената силно се изчерви.

– Никой не ми го е писал! И не ми пречете, че ще се оплача!

Шишкото се прибра в креслото си с шеговито самоутешение.

– Кой знае колко лъжи сте нагъчкали там!

– Това не ви засяга!

– Засяга ме, защото ще лъжете и моето потомство, не само вашето.

Тя не приличаше на тия рядко срещани жени, които трудно намират какво да отвърнат в подобни случаи, но предпочете да не си губи времето и обърнала гръб на чакалнята, продължи да зубри своето изказване.

Шишкото, необикновено подвижен въпреки килограмите си, отново се завъртя в луксозния фотьойл.

– Абе това не ви ли прилича на комедия? Все едно всеки сам да си пише некролога и... дайте сега да се надлъгваме!

– Може и да ви прилича на надлъгване – викна младежът, насочил непомръквания си обществен фанатизъм към Лазар Донин. – Ама да се откажеш, е малодушие и ще прилича лък на самоубийство.

– Хей, забраниха ни и патоса, не чухте ли? – възкликна шишкото. – Ало, коментаторе, вие какво ще кажете по тоя въпрос?

– Наистина не е зле да ни оставите на мира! – рече Донин.

Закачката на шишкото към жената бе го накарала да се усъмни в повечето от това, което нощес бе си наумявал да произнесе. Не беше ли и то само опит за по-ефектна измама? Като коментарите му по холовизията, където не бяха толкова важни самите истини, колкото ефектното им режисиране? Но в кой ли миг от историята човечеството е започнало да прави търговия и със словото си, с тази своя най-висша и свята придобивка? И защо, по дяволите, от каква необходимост? Та лъжата винаги е била по-затруднителна, винаги изисква по-големи и по-специални усилия!...

Шишкото обаче се оказа достатъчно нахапен или пък еуфорията му, резултат на същото напрежение, бе просто необуздаема.

– Най-смешното, коментаторе, е, че сякаш не сме дошли тук да ни увековечават, а да ни искат сметка. Седим като в чакалнята на свети Петър и се чудим как да го надхитрим, та да ни пусне в рая. И ни е страх, страх, страх!

Седемдесет и пет годишният погледна виновно гърба на зубрещата своето слово жена и деликатно снижи глас:

– Простете, но асоциацията с християнската религия, която направи другарят ни по съдба, пък и вие май се казвахте Лазар... Искам да кажа, имаше една такава легенда, ако си я спомням добре. Умрял там някой си Лазар. Роднините му го били вече оплакали, погребали, но ето че случайно минал Исус Христос. Накарал ги да отместят камъка, с който била затисната гробницата, рекъл: Излез, Лазаре! И Лазар взел, че наистина възкръснал. Друг път не съм си мислил за тая легенда, но сега като ми шукна в ума... Питам се: кому е било нужно това възкресение? Роднините вече се били простили със своя Лазар, пък и той е бил незначителен човечец. Може дори да са го презирали, да са го мразели или пък да е бил напълно безполезен. И какво Излиза? Че възкресяването му е било нужно единствено на Христос, за да се изфука пред публиката, да затвърди реномето, си на син божи.

– Ей, ей, професоре! – викна засмян шишкото, а Донин се изненада,

че и нему старецът бе заприличал на професор. Неприятно го изненада, потвърждавайки предишния му горчив извод: колко сме еднакви! – Какво искате да кажете? Че нашите управници устройват този спектакъл само заради себе си ли?

– Не съм професор – отвърна старецът. – И аз съм един такъв беден и безличен Лазар. Но си мисля, че в своята история човечеството е правило много такива грандиозни безсмислици само защото се е сдобивало със средствата да ги постигне. Вземете пирамидите например!

Узвен допълнително, загдето намесиха и името му, Лазар Донин избухна:

– Защо тогава сте дошли да участвувате в тая безсмислица? А и вие, както се изразихте, наборе, не се ли готвите също да лъжете, да подвеждате? Щели сте да кажете, че сам не сте си интересен. В най-безобидния случай това е кокетирание. Кокетирание, под което криете надеждата си, че ако някой някога ви изслуша, ще си рече: Виж ти, този предшественик не е случаен човек, щом може така да се издигне над себе си, сигурно е бил много интересен мъж. Я дайте да го възпроизведем!

– Чакайте, аз несправедливо хвърлих вината изцяло на Христос – побърза да се намеси старецът с явното желание да предотврати спречкването. – Сега си спомням. Пишеше, че Христос го бил направил с болка на душата, понеже хората непрекъснато искали от него чудеса, та да му повярват. Така че и фараоните не са единствените виновници за пирамидите. Хората открай време настояват да им се правят чудеса.

– Ама вие сте невъзможни с вашето дърдорене! – проплака жената. – Ще взема и аз да се откажа.

Шишкото, който, сякаш изстрелян от предишния упрек на Донин, бе се озовал край тоалетната, запита:

– Защо и вие? Кой друг ще се отказва? – И огледа всички с подличка усмивка. После изтропа силно по вратата. – Хей, моме, ще се напикаем от вашите тоалети!

– Да, бе, да! Невъзможни са тия жени! – присъедини се към него младежът с презнения си ентузиазъм.

На останалите двама също им се влизаше в тоалетната, не за да се срещат. Вълнението отдавна измъчваше и отделителната им система.

Жената, навярно докачена от обвинението на младежа, гневно нахъса листчето си.

– Все едно, не мога да го науча, а вътре не дават да се чете.

– Сигурно беше хубаво слово, защо така? – благо я укори седемдесет и пет годишният.

– Хубаво беше, ама като не мога нищо да запомня!

– Не съжалявайте, миличка! Вие сте хубава и умна жена, натрупали сте опит, деца сте възпитали, дали сте на света най-хубавото, което може да му се даде, и няма от какво да се срамувате, няма от какво да се боите. Потомците ще ви разберат. Та те не може да не бъдат по-умни от нас.

Отначало изпълнена с недоверие, жената разцъфтя под благите му утешения, а мъжете се вторачиха в него като в устата на пророк.

– Знаете ли колко малко е онова, което си заслужава да бъде пренесено в бъдещето? И то съвсем по друг начин се пренася. Да си бил правдив в мисленето, да си бил почтен към хората, да си се старал да не им нанасяш вреда заради собствената изгода, да си отгледал едно-две деца, които да са научили от теб тия нравила. Дори не, и да ги спазват, само да ги помнят! Щото малцина го могат и малцина са ония, които наистина ще се поучат от тях, но то е като шафетното бягане. На пистата са неколцина човека, а по трибуните – хиляди. Главното обаче е да се предаде шафетата на следващия пост. Толкова се иска от нас, нищо повече. Останалото всяко време си го прави по своя си вкус...

– Вие така ли сте живели? – язвително го прекъсна Донин.

Старецът се засмя.

– Ами! И аз бях от зяпачите на трибуната. Но нали това не пречи на човека да си го мисли? А мислите... те се съдържат в шафетата, те са, които не бива да умират! Иначе човекът е длъжен да си отиде, след като е изгърчал определената му отсечка на пистата.

– Абе вие да не сте физкултурен деятел? – пресилено се изкиска шишкото край тоалетната врата.

– Всякакъв съм бил. И спортист съм бил – кротко си призна старецът.

– Но въпреки тая философия ще влезете сега вътре, нали? – продължи да се заяжда Донин.

Старецът и този път не се засегна.

– Ще вляза, сине. И всички ще влезем. Защото, глупав или не, този наш копнеж за вечен живот, дето се съдържа във всичките ни предания и фантазии, и мечти, също май трябва да си остане вечен. Иначе нето ще се отнеме от човека, нещо съществено ще му се отнеме. Не е ли така?

Изглежда, старецът на бърза ръка отретептира прел тях онова, което се канеше да каже на бъдещето, и Донин гневно си рече: Аз пък няма да вляза!

Щеше да си рече още нещо за самооправдание, но в този миг

вратата на тоалетната най-сетне се отвори и шишкото нахлу в нея, едва несъборил излизачното момиче.

То сигурно бе слагало памучни тампони с гореща вода на очите си, както правят жените, когато искат да се разхубавят, и те още блестяха влажни, с разширени зеници. Корените на сресаните му коси тъмнееха от влагата, а лицето му така сияеше в своята млада и прохладна хубост, че всички му се усмихнаха като на възкръснала надежда.

– Да не би да са ме извикали вече? – уплаши се момичето, неразбрало погледите им.

– Не, не, спокойно! – отново ги изпревари седемдесет и пет годишният утешител.

А холовизионният коментатор Лазар Донин окончателно реши, че ето това момиче единствено сред тях има какво още да казва на бъдещето, поне чрез бъдещите си деца. С горчивина си го помисли и с болка си го помисли, но въпреки това не тръгна към оная врата, зад която с клетвена декларация човек можеше да се откаже от илюзията си за безсмъртие.

КРАЙ

© 1989 Любен Дилов

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2009

Издание:

Любен Дилов. Ние и другите. Фантастични новели

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1990

Редактор: Бистра Сакъова

Художник: Текла Алексиева

Художник-редактор: Веселин Христов

Технически редактор: Ирина Йовчева

Коректори: Жанета Желязкова, Надя Костуркова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12185>]